

AMICULU FAMILIEI.

FOIA SEPTEMENARIA

PENTRU

INSTRUCTIUNE si DISTRACTIUNE.

Va esi in fie-care septemana odata — Marti'a. — Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu intregu e
4 fl. v. a. [10 franci — lei noi] pre unu cursu semestralu 2 fl. v. a. [5 franci — lei noi.]

SUPERIORITATEA VIETIEI SOCIALE ASUPR'A VIETIEI INDIVIDUALE.

(Estraeu din o conferintia).

(Fine).

Déca din domeniulu intelectualu trecemu in domeniulu afectivu, vedemu asemenea că concursulu socialu modifică profundu aplecările individului si-i schimba cu desevisire caracterulu. — Pe cându egoismulu urméza pretutindenea si totudea-un'a animalulu isolatu, altruismulu obtiene necesaru o mare influentia asupra lui cându este asociatu. — In calitatea s'a de parte integranta, trăindu din viéti'a societatiei, amestecatu la organisatiunea ei, participându la activitatile sale, respirându atmosfer'a ideiloru si sentementeloru sale, omulu este ne-aparatu obligatu de a adoptá vederile cari potu se favoriseze cooperatiunea s'a, armonica cu conationalii sei. — O diferentia profunda si necesara esista intre selbateculu, care n'are si nu póte se aiba nici limba, nici abstractiune, nici sciintia, si membrulu comunitatiei care le obtiene pe tóte acestea. Celu deântaiu nu póte se se redice de asupr'a ideiei sensibile a egoismulu; si remâne clasatu intre bestii; pe cându celu de alu doilea, ajungându la legea sciintifica si la legea moravuriloru, intrá intre fiintiele morale, si acést'a a facutu pe Littré se dica că: *Soçiabilitatea este elementulu esentialu alu ori càrei moralitati.*

Bunulu simtiu că si esperienti'a ne arata inca, că unu individu isolatu si datu la egoismu vede neaperatu binele si reulu seu in ceea ce-i profita séu in ceea ce 'lu vatama personalu. — Déca impinsu de fóme sugruma pe semenulu seu

si 'lu devóra cu aviditate, elu nu resimte de câtu satisfactiunea produsa de o buna si copiósa digestiune.

Lucrurile inse se schimba complectu, cându omulu e legatu de semenulu seu prin solidaritatea organica, prin sentemente; elu se bucura si suferé in altulu precumu se bucura si suferé in fiinti'a s'a; in acelasi timpu cându are viéti'a s'a propria participa la viéti'a cea mare a societatiei.

La inceputu, in starea primitiva, cându ómenii căutáu fericirea, scáparea loru in singuratate, istori'a nu consista de câtu in eforturi facute spre a se distruge séu a se subjugá unii pe altii.

„Atátu câtu activitatea este marginita la satisfactiunea nevoiloru personale, omulu este pentru omu unu lupu — *homo homini lupus* — celu mai cu putere sfasie pe celu mai slabu.“

„Pliniu, Strabonu, Porfiru afirma că vechii Schiti erau antropofagi.“ — Cuvier vorbesce totu asemenea de Germani.

„Unu faptu siguru este că, s'a gásitu intr'un'a din *Capitularele lui Carolu Magnulu* pedepse severe aplicate aceloru ce se nutrescu cu carnea semeniloru sei. — Si in prim'a cruciada sub impulsionea atátoru suferentie, trup'a nedisciplinata care acompáni armat'a cruciatiloru devóra mai multu de o data carnea musulmaniloru.

Cu câtu inse aglomeratiuni mai vaste se forméza prin cucerire séu prin alte cause, cu câtu resboiulu incetéza de a fi unic'a afacere a populatiunei; soçietatile incepu a se desvoltá, a aretá indicii de organisatiune si de diverse functiuni cari mai 'nainte nu eráu posibile; ele căscigá o com-

plesitate și o grandore crescândă, dau naștere la năuie instituțiuni, la năuie idei, la năuie sentimente, la năuie obiceiuri.

Atătu de adevăratu este că aplecările naturale mergu indulcindu-se sub influința condițiilor sociale, în cătu deca se compara morăvurile militare ale anticității cu ale etăților posterioare, se găsescu deji mai puțin crude în poemele lui Tasso și Ariosto de cătu în ale lui Omeru și Virgiliu.

Depinde așa-dăru de societate de a luă unu omu, care afara din ea ar' rămănea în rëndulu bestiiloru, de a-lu face se participe la o viață mai înaltă și de a-i dă prin mijloculu educațiunei funcțiuni ce elu nu posedă singuru.

Rățiunile, cari milităza în favorea preeminenței societății, suntu asié de numeroase și asié de variate în cătu ar' poté forte bine se producea materiale suficiente unui studiu multu mai întinsu și mai aprofundatu.

Se reproducem înse aici numai o parte din cuvintele pline de energie cu care celebrulu naturalist și filosofu Buffon s'a servitu acum unu secolu spre a justifica necesitatea sociabilității.

Omulu a măsuratu mai întâiu forti'a și slăbiciunea s'a, a comparatu ignoranți'a și curiositatea s'a, elu a simțitu că singuru nu poté fi de ajunsu nici a „satisfăce prin elu însusi multiplicitatea necesităților sale, a recunoscutu foloșele ce ar' avé deca ar' renunți'a la usagiulu ilimitatu alu voinței sale pentru a cășcigă unu dreptu asupr'a voinței celoru-alalti; a reflectatu asupr'a ideiei binelui și a reului, a vedutu că solitudinea nu eră pentru elu de cătu o stare de pericolu și de resboiu, a cautatu siguranți'a și pacea în societate, aduse aci fortiele și luminele sale spre a le mari unindu-le cu ale celoru-alalti. Acést'a reunire adăuge ilustrulu maestru, este oper'a cea mai bună a omului, este usagiulu celu mai întieptu alu ratiunei sale.

„În adevăru elu nu este liniscitu, nu e forte, nu e mare nu comanda universulu de cătu pentru că a știutu a-si comandă sie-si — a se îmblânzi, a se supune și a se impune legiloru: *Omulu intr'unu cuvântu, nu este omu de cătu pentru că a știutu se se reunéscă cu omulu.*

Alessandru Spiroiu.

Pre unu momentu.

Trista grăpa dorerăsa
Ce misteriu a sapatu,
Ce aurora recorerăsa
Cu a ei lacrimi a scaldatu,

Ce comora pretioasa
Pastrezi tu în sênulu teu?
Ce! de menea esti gelosa?
Vrei s'orbesci amorulu meu?

O! nu, nu, nu mai ascunde,
Fia-ti mila, o ceru! raspunde.

Floricele veschedite
Ce-asta grăpa-acoperiti,
De ce sunteți voi machnite
Si totu triste nu înțoriti?

Nu-i asié ca sub voi jace
Sorior'a ce-a muritu?
Nu-i asié ca sub voi tace
Angerasiu'u ce-am iubit?

O! nu, nu, numai ascundeți
Fia-ve mila, o ceru! respun leti.

Si voi salcii plângătoare
Grăpa rece ce umbriti.
Versati lacrimi ardătoare
Pre comora ce paziti.

Plângeti plângeți cu durere
Dens'a e, nu e asié?
O! unie'a-mi mângaiare
Estu misteriu va de-grăpi.

O! nu, nu, numai ascundeți
Fia-ve mila, o ceru respundeti.

Si voi negre cipurose
Pre morminte ce înverditi,
Ore sunteți mai milose
Pentru cei ce suntu iubiti?

Vedeti pieptulu meu cum bate
De durere sfasiatu;
Vedeti florile uscate
Ce cu lacrimi le-amu udatu.

Ce! si voi voiiti s'ascundeti?
Si stându mute nu raspundeti?

O dai' anima-mi vorbesce
Si misteriu-i desvalitu;
Numai ea compatimesce
Cu celu care-a suferitu.

Nu, nu, nu, ea nu ascunde
Ea nu tace, ci-mi raspunde.

Ceru! ce vedu? nu me înșielu ore?
Ea se fia pre pamentu?
Dar'; e umbr'a-i plângătoare
Ce me chiama în mormentu.

Eca umbra credincioasa,
Vinu la tene, éca sboru,
O! steluța radiosa,
Eu cu tine voi se moru.

Voi paduri misteriose
Anii mei ce ati hranitu,
Floricele gratiose
Ce'n tristetia mi-ati zămbitu;

Si tu echo de durere
Ce cu menea-ai lacramatu,
A retristi-mi mângaiare
Pentru menea-a înviatu.

Spuneti lumii si-i raspundeti
Ca-su cu dens'a, nu ascundeti!

IFIGENI'A in TAURI'A

Tragedia in V acte.

— Dupa Euripide. —
(Fine.)

Actulu V.

SCEŢA I.

Thoas si Ifigenia.

Thoas.

Ce s'a facutu preotés'a acestui tempiu sântu?
Câci am s'o intrebu ceva. Strainii jertfiti suntu?
Au arsu amendoi ôre susu pe altariu in focu?
(*Ifigenia* ese din templu cu statu'a Artemidei in bratie).
Ce faci, *Ifigenia*! la ce-ai misicatu din locu
Icôn'a Artemidei? de ce-o aduci cu tine?

Ifigenia.

Stâi locului, o rege, se nu pasiesci spre mine!

Thoas.

Ce-i? ce s'a intemplatu éra intr'a dieinei casa?

Ifigenia.

Stâi! dicu si-adou'a-ôra, cá sânta preotésa.

Thoas.

Dar' ce ascundi in tine? Vorbesce luminatu!

Ifigenia.

Suntu necurati de jertfa strainii ce mi-ai datu.

Thoas.

De unde scii acést'a? séu pare-ti numai tie?

Ifigenia.

Câci si-a intorsu privirea, statu'a, cu mania.

Thoas.

De sine? séu misicata prin tremuru de pamentu?

Ifigenia.

De sine; ba si-inchise si ochii la momentu!

Thoas.

De ce? pentru cá junii suntu dôra necurati?

Ifigenia.

Asié-i, nu pentru alt'a. Cu crime-su intinati.

Thoas.

Dór' au ucisu — aice sosindu — pe vre-unu
[barbaru?]

Ifigenia.

Ba nu; petati cu sânge de-acasa vinu ei, chiar.

Thoas.

Cum? spune-mi. A sci tóte simtiescu in mine doru.

Ifigenia.

Ei au ucisu prin sila pe dulce maic'a loru.

Thoas.

O, Phoebus! nici barbarii nu suntu asié cumpliti!

Ifigenia.

Si-au ratacitu prin tiéra de Furiu prigoniti.

Thoas.

De-acea duci dar' icôn'a din loculu ei afora? . . .

Ifigenia.

Sub ceriulu sântu si liberu, s'o facu curata éra.

Thoas.

Si cum potusi pricepe cá-aloru mâna-i petata?

Ifigenia.

A statuei misicare mi-a spusu tóte indata.

Thoas.

O! câtu de intielépta Greci'a te-a crescutu!

Ifigenia.

Si sinu-mi adi patrunsu e de-unu simtiu fórte
[placutu.

Thoas.

Cum? ti-au adusu dór' junii de-acasa vre-o scire?

Ifigenia.

Câ uniculu meu frate traesce 'n fericire . . .

Thoas.

Se-i lasi, pentru acést'a, in viétia dreptu respata?

Ifigenia.

Mi-au spusu cá mai traesce in pace si-alu meu tata.

Thoas.

Dar tu chiamare-i tale fidela-ai remasu, dôra?

Ifigenia.

Da, câci urâscu elenii, ce au vrutu se me omóra.

Thoas.

Si-acum'a ce se facemu cu junii peregrini?

Ifigenia.

Se ne tienemu de legea remasa din betrani.

Thoas.

Deci palosiulu in mâna-ti de ce nu-lu mai zarescu?

Ifigenia.

Câci cauta de pecate ântâiu se-i curatiescu.

Thoas.

Cu apa dór' din mare? séu din isvoru curatu?

Ifigenia.

A marei unda spala ori ce negru pecatu.

Thoas.

Ce bine-i, cá-acestu templu chiar' lângă mare jace.

Ifigenia.

Locu mai ascunsu mi-trebe, câci multe am de-a
[face.

Thoas.

Mergi unde scii. Secrete ceresci se vedu nu vréu.

Ifigenia.

A spelá si icôn'a dieimei voiescu eu.

Thoas.

De-aloru pecate este si statu'a 'ntinata?

Ifigenia.

Alt'cum n'asiu fi misicatu-o din locu-i nici odata.

Thoas.

Frumósa-i pietatea si intieleptiunea, dieu;
Cu dreptu te glorifica intregu poporulu meu.

Ifigenia.
Acum scii ce-i de-a face?

Thoas.
Voiu sci, déca 'mi-vei spune.

Ifigenia.
Pe junii straini léga-i de mâna cu o fune.

Thoas.
De ce? Nu potu se fuga.

Ifigenia.
Elenii suntu vieleni.

Thoas (catra servitori).
Aduceti funi, deci, iute!

Ifigenia.
Si pe junii eleni!

Thoas.
Se fie.

Ifigenia.
Si dispune: cu statu'a cerésca
Vre-o câti-va insi la mare pe locu se me 'nsoçiésca.

Thoas.
Acesti'a se voru duce.

Ifigenia.
Pe câti-va ér' i lasa
In urbe, cá se spuna . . .

Thoas.
Ce?

Ifigenia.
Se remana-acasa
Adi totu locuitoriulu.

Thoas.
Se nu cadia 'n pecate.

Ifigenia.
Miasme lipiciose suntu crimele spurcate.

Thoas (catra unu servitoriu).
Te du dar' si le spune!

Ifigenia.
Nici unulu se nu vie
P'a mele urme . . .

Thoas.
Bine grigesci de tiéra . . .

Ifigenia.
Fie
Dusimanu, séu iubitu prietinu.

Thoas.
Acést'a mie mi-suna.

Ifigenia.
Vei remané acasa.

Thoas.
La ce?

Ifigenia.
Cu a t'a mâna
S'aprinde foculu in templu . . .

Thoas.
Curatu se-lu gasesci éra.....

Ifigenia.
Si cându voru est junii de-aici la drumu afara.....

Thoas.
Eu ce se facu atunci?

Ifigenia.
Unu velu pe fačia-ti pune
Thoas.
Se nu zarésca ochi-mi a crimei spurcatiune.

Ifigenia.
Si de-asiu siedé cam pré multu . . .

Thoas.
Atunci? ce am de-a face?

Ifigenia.
Se nu cugeti nemicu reu.

Thoas.
Mergi, fá-ti lucrulu in pace.

Ifigenia.
O! de-asiu poté adi duce la capetu, precum vreu,
Acésta curatire!

Thoas.
Ajute-ti Domnedieu!

Ifigenia.
Dar' éta, esu din templu doiiosii peregrini
Urmati de servitorii in mâna cu lumini.
O, cetatieni! din cale feriti, nu stati p'aci!
Preoti, ce vreu cu mâna curata a serví,
Junii, ce voru se se 'nsóre, mueri ce au se nasca
Acestu locu epidemicu indata lu-parasésca! —
O! dina din 'naltime! acusi va fi spelata
A crimei péta négra, si casa mai curata
Avé-vei cátu de'ngraba, precum ti se cuvine;
Ér' noi in fericire traí-vomu, cá si tine. —
Destulu inse; mai multe nu dicu nici c'unu cuvéntu.
Câci tu si cei din ceriuri sciti bine alu meu gându,
(Ifigenia, Oreste, Pilade si câti-va servitori se departa, du-
cându cu sine statu'a Artemidei. Regele Thoas intra in templu
Corulu de mueri remane pe scena, si intonéza unu imnu. Cu sfér-
situlu cântárei apare unu anuntiatoriu).

SCEN'A II.
Anuntiatorulu si corulu de mueri (servitórie).
Anuntiatoriulu.
Voi, ce paziti altariulu, si-a dñei sánta lege,
Respundeti-mi, aci e Thoas, alu tiei rege?
Intrati, ve rogu, la dinsulu, chiamati-lu iute afara,
Corulu.
Ce veste a-i de-ai spune?
Anuntiatoriulu.
Strainii se luara
La fuga, impreuna cu sánt'a preotésa,
Ducându de-aici pe mare in tiér'a loru acasa
Si statu'a dieitiei!
Corulu.
Ah! lucru minunatu!
Dar' regele din templu de multu s'a departatu.

Anuntiatoriulu.

Si unde s'a dusu óre?

Corulu.

Noi nu scimu unde este;
Mergi, cautu-lu inse iute, si spune-i nou'a veste!

Anuntiatoriulu.

Nimernica-i muerea, si 'nveci necredintiósá!
Au n'aveti si voi parte in fug'a malitiósá
Aceloru straini tineri?

Corulu.

Dór' mintea-ti e stricata!
Ce parte s'avemu óre? Nu cauti pe rege 'ndata?

Anuntiatoriulu.

In dar me tótu trimiteti! de-aici nu m'oiu misicá
Pân' nu voi sci, in templu e regele séu ba?
Holla! (bate la usi'a templului) cine-i in Iontru?
[acelui'a-i graescu
Deschide-mi usi'a iute, cáci fórte me grabescu.
Séu regelui bunu spune-i se ésa — afara 'ndata,
Cáci i-amu adusu o scire de totu neasceptata.

SCENA III.

Ceii de susu, si Thoas.

Thoas (esindu din templu).

Ce-i? cine face sgomotu, lovindu asié cumplitu
Acést'a usia sânta?

Anuntiatoriulu.

Muerile-au mintitu,
Si m'au trimisu pe urma-ti, dicéandu cá-ai mersu
De si erai in templu!
[de-acasa

Thoas.

Hm! ce le indemuase
Pe ele, se-ti mintiósca?

Anuntiatoriulu.

Vei audí indata:
O scire mai urgenta si multu mai insemnata
Asculta 'ntáiu: Preotés'a altariului pré sântu
Cu junii impreuna lasá acestu pamentu,
Si au fugitu cu-o barca, in tiér'a loru, pe mare,
Ducéandu si icón'a sânta cu ei in departare.
Precum vedi, curatírea a fostu numai mintiuna.

Thoas.

Ce demonu reu o 'mpinse la fapta asiá nebuna?

Anuntiatoriulu.

Scaparea lui Oreste —

Thoas.

Ah, lucru minunatu!

Anuntiatoriulu.

Pe care dtnei sânte l'a fostu si consacratu.

Thoas.

O, o! asie minune nu mi-a trecut prin minte!

Anuntiatoriulu.

Nu-ti bate acum caplu, asculta mai 'nainte.

Cându amu sositu la mare in loculu unde-a statu
Ascunsa a loru barca sub malu, unusemnu ne-a datu
Ífgeni'a nóue (ce-amu fostu de-aici manati
Ou dins'a, cá se ducemu pe cei doi juni legati)
Si-a disu se ne retragemu; apoi luá pe juni,
Si-a mersu, cá se-i sfintiósca, tienéandu-i ea de funi.
Noi am simtitu cá lucrulu nu póte fi curatu;
Cá sclavi umiliti inse de ea amu ascultatú,
Si ne-amu retrasu; ér' dins'a din locu-i tainitu
Descántece barbare rostiá necontentitu,
Se cugetamu, cá 'n mare pecatulu curatíesce.
In urma, vediendu inse, cá totu nu mai finesce,
Amu disu intre noi: „Haideti, de si nu ni-e ertatu,
Se o vedemu, ce face? si nu s'au deslegatu
Strainii; cáci atunci usioru potu s'o omóre
Si catra casa ambii se fuga din prinsóre.“
Apoi spre malu pasit'am, si ce amu observatu!
Pe mare a loru barca stá gat'a de plecatu,
Bravi marinari, vr'o cincidieci de vésle redicáu,
Si junii, liberi ambii, porunci le impartíau.
Noi, observându cá si ea se gata de pornitu,
Pe sânt'a preotésa indata o-amu opritu,
Si retienéandu si barc'a, astfeliu le-amu cuventatu
„Viéti'a nu v'a fostu dór' de-ajunsu? a-ti mai
[furatu

Si statu'a cerésca? si-ati duce catra casa
Din templu Artemidei si sânt'a preotésa?
De unde? cine sunteti, voi furi nerusinati?“
— „E bine (dise unulu din ei) me ascultati:
Eu sum Oreste, fiulu lui Agamemnon frate,
Cu-a vóstra preotésa, ce vremi indelungate
Traít'a despartita de tiér'a s'a frumósá;
Am datu de ea aice, si-o ducu cu mine-acasa.“
Dar' noi o retienurámu, s'o ducu n'amu lasatu:
Din ce apoi o lupta grosava s'a escatu.
In capu, in ochi, in coste cu pumnii ne bateamu
Cáci alta arma nici ei si nici noi nu aveamu.
In urma inse dinsii remase 'nvingetori,
Ér' noi, sdrobiti, fugit'amu spre muntii 'nverditori,
Ducéandu toti câte-o rana in cóste séu in pieptu.
Dar' ne-amu opritu p'o culme, cu dinsii intr'unu
[dreptu,
Si-amu inceputu o lupta cu multu mai furiósá:
Svérlindu de susu pe dinsii stánci mari si lemné
[gróse.

A loru sagete inse pe locu ér' ne-au respinsu,
Si Oreste pe-a s'a sora in bratie o-a cuprinsu,
Si-a dusu-o 'n susu pe trepte in barca cu-a s'a mana,
Cu statu'a cea sânta a dtnei dimpreuna.
Atunci din intrulu naei o vóce a strigatu:
„Matrozi din tiér'a nóstra! misicati neincetatu
Din vésle, taiati iute intinsulu siesu de spume!
Cáci nu 'nzadar' umblat'amu atátu amaru de lume
Icón'a pentru care de-acasa amu plecatu
P'alu marii luciú vénétu de orcane cercetatu,
Aci e 'n mân'a nóstra!“ — Matrozii — adincú
[oftându

S'au prinsu de lueru 'ndata, din vêsle totu misicandu,
Si barc'a plecà veselu din portu spre lat'a mare.
De-odata inse, éta unu ventu cumplitu apare,
Formându in calea naiei din unde-unu siru de
[dealuri.

Matrozii bravi se lupta cu aprigele valuri,
In dar' suntu inse tôte; fortun'a grea invinge.
Si-unu valu furiosu barc'a spre malu de nou o
[mpinge.

Atunci Ifigeni'a astfeliu a cuventatu:
„O splendida dieitia din ceriulu luminatu!
Condû din asta tiéra selbatica acasa
In patri'a-i dorita pe trist'a-ti preotésa,
Si-o érta! . . . . Si tu iubesci p'alu teu frate *)
[cerescu:

Si mie se cuvine p'alu meu cá se-lu iubescu!“
Ér marinarii haruici unu imnu sântu au cântatu,
Si pâna subsuóra la mâni s'au sufulcatu
Cu toti, se póta 'mpinge din vêsle si mai tare.
In dar' inse, căci ventulu suflá fora crutiare,
Si barc'a totu mai bine de malu s'apropiá.
Atunci unulu sarit'au in valuri, josu, din ea,
Si ceialalti o fune in mâni i-au aruncatu . . . .
Ér' eu cu graba mare la tine-am alergatu
Se-ti spunu aceste tôte. Acum grabesce dara!
In mâna funi si lantiuri! apoi la malu afara!
Căci valorile mării de nu s'au alinatu:
Ei nici sperantia nu potu se aiba de scapatu.
Poseidon nutresce o crâncena mânia
In sufletu p'alui Pelop intréga familia,
Si va se-ti dee 'n mâna si-acum'a pe Oreste
Cu soru-s'a 'mpreuna, ce-a mersu fora de veste
Din templulu Artemidei, — asie 'ngraba-a uitatu:
De mórte 'n Aulid'a prin cine a scapatu?

Thoas.

Susu! toti locuitorii acestei urbe mari!
Cum? nu 'ncelecati iute p'ai vostri armasari?
Si 'n mâni cu grele arme la malu nu alergati
A prinde ér' indata pe junii blastemati?
Noi pe uscatu! voi éra cu luntrile pe mare
Goniti-i foru mila! si de vomu fi in stare
In ori-ce chipu a-i prinde: vomu dá cu ei in apa
De susu de pe o stânca, séu trage-i'omu in tiépa!
Ér' voi, muieri viclene, perfide: tremurati!
A mea respata nu veti nici voi s'o 'ncungiurati!
(Voiesce se plece, dar' i se aréta dieiti'a Athen'a (Pallas
Athene, Minerva) si 'lu retiene.)

SCENA IV.

Cei de susn si Athen'a.

Athen'a.

O, rege! unde, unde cu óste inarmata?
Audi viersulu Athenei! Opresce-ti óstea indata,
Si lasa pe Oreste in pace a plecá,
Căci Phoebus lu trimise aici in tiér'a t'a

*) Phoebus.

Se duca preste mare pe sor'a s'a cea buna
Acasa, cu icón'a cerésca dimpreuna.
Si lasa si p'aceste muieri instrainate
In tiér'a loru, se guste dorit'a libertate.
Atát'a — avui de-a-ti spune. — Ér' câtu pentru Oreste:
De tiermuri alui barca legata nu mai este,
Ci rapede plutesce 'nainte totu mereu,
Căci furi'a lui Neptunu am stemperatu-o eu. —
Mergi veselu deci, Oreste, p'alu mării siesu intinsu:
Ér' tu, o! rege, stinge-ti din pieptu foculu aprinsu:

Thoas.

O, dina maestósa! Nebunu e pre pamentu
Acel'a, ce aude alu dieiloru cuvêntu,
Si nu vré se-i urmeze. Eu, éta, te ascultu;
Oreste mérga 'n pace; de-acum nu voiu mai multu.
Se-lu persecutu. Ajunga cu statu'a de-aice
Si cu Ifigeni'a in tiér'a s'a ferice.
Lasá-voiu si p'aceste muieri instrainate
In Greci'a, se guste dorit'a libertate,
Si cetele-mi pornite 'ndereptu le voiu chiamá.
Cu dieii mai puternici nu vréu a me luptá.

Athen'a.

Asié. — Destinulu este mai tare decátu tine,
Ba chiar' si decátu dieii. — Suflati, o venturi line,
Si duceti pe Oreste cu sor'a s'a iubita
Si cu icón'a sânta in patri'a-i dorita. —
Me ducu si eu se-i aperu de vifore mai nóue,
Ce-ar' fi se-i nimicésca. — Norocu si pace voue!

Petru Dulfu.

Serbarea dela liceulu St. Sav'a — din Bucuresti.

In toti anii, scolarii si profesorii liceului St. Sav'a din Bucuresti serbatorescu, in diu'a de 5 decemvre, pe patronulu acestui asiedimentu, de unde au esitu ómenii cei mai insemnati ai tieiei.

In anulu acest'a, serbarea a inceputu print' unu serviciu religios, oficiatu in capel'a liceului, de P. S. S. Ep. a Buzeului. Par. Inocentiu, incungiuratu de mai multi reprezentanti distinsi ai clerului. Ministrulu instructiunei publice, profesorii liceului si alti membri ai corpului didacticu, si scolarii Sf. Sava au asistatu la acésta ceremonia.

Dupa terminarea serviciului divin, ministrulu instructiunei a trecut in cancelari'a liceului, unde a vorbitu cu profesorii presenti, despre deosebite cestiuni scolare. Apoi a descinsu in salele unde eráu adunati scolarii, cari l'au intimpinatu cu unu frumosu imnu, compusu si condusu de maiestrulu de musica alu liceului, d. Podoleanu.

Dupa acést'a directorulu liceului, d. Z. Herescu, a esprimitu ministrulu multumirea, simtita de profesori si de scolari, ca d. Cretiulescu a onoratu prin presentia sa acésta serbatóre, incunosciantandu-lu, cá consiliulu scolariu a insarcinatu in anulu acest'a pe profesorulu de filosofia d. D. Aug. Laurianu, cu cuventarea obicînuita.

D. Laurianu, urcându-se pe catedra, s'a esprimitu căm in acesti termini:

„Dle ministre, buni colegi, iubiti scolari!

Este o di mare diu'a de astadi pentru scóla nostra; este o di mare diu'a de astadi pentru poporul romanu, càci este diu'a, care ne amintese chiliele besericeii Stului Sav'a, leaganulu liceului nostru, unde nemeritoriulu Lazaru aprinse faci'a desceptarei nationale, la foculu iubirei de limba, iubirei de sciintia.

Erám intr'o durerósa stare atunci.

Domni'a fanariota, — asié de vitrega pentru noi, càci introdusesse distinctiunile bizantine între copii acelei'asi mame, ne storsese poterile vitale, si facúse pre unii se le fia rusine chiar' de numele de romanu, — inca ne invaluiá in zabraniculu amortirei.

Romanu erá atunci numai tieranulu; cei mari 'si uitaserá mai toti de nume . . . Limb'a romanésca erá limb'a mojiciloru; limb'a nobila erá limb'a grecésca, in tier'a lui Traianu; dulcea nóstra limba romanésca erá declarata, prin propagand'a fanariota, de seraca, grosolana, inculta, necapabila de a esprimá idei inalte, simftieminte nobili si delicate, cuventulu sciintiei, si multi din ai nostri credeau . . .

Aveamu o scóla la Bucuresci, dar' erá scóla grecésca . . .

Atunci veni Lazaru de preste Munti, se speria: protestá, se puse pe munca, si spriginitu de banulu Balacianu, incepú scóla romanésca dela St. Sav'a, care ne dede pe Eliade, Marcovicu, Poenariu, Poteca, si atáti alti fruntasi, ce nu mai suntu, dar' cari sciura se continue oper'a lui Lazaru, se misce natiunea din amortire, se ne dea pe 1821, pe 1848, Unirea si atátea alte lucruri scumpe inimei romanesci.

Serbatórea de astadi este serbatórea fundatoriloru scólei dela Stu Sav'a. amintirea acelu mari apostoli ai desceptarei nationale. Din acést'a scóla au esitu mai toti aceia, cu cari se mándresce poporul romanu.

Astadi beseric'a St. Sav'a nu mai esista; chiliele de unde a propoveduitu marele apostolu Lazaru, s'au derimatu, si pe locul lor se intinde siesulu gradinei Botanice, dar' scóla St. Sav'a traiesce in acestu Liceu; noi suntemu ucenicii ce portámu faci'a, aprinsa de Lazaru, in midiloculu nostru.

Se continuámu frumós'a traditiune a Stului Sav'a! . . .

Er' voi, iubiti scolari, ómenii viitoriului, se nu pierdeti nici odata din minte trecutul celu maretiu alu acestei scóle, se ve imbarbatati la munca, spre a ve face vrednici de parentii vostri, de profesorii vostri, de tier'a, care ascépta multu dela voi. De acum înainte, numai cine scié carte póte aspirá la o viétia mai buna, mai démna de omu. Numai prin invetiatura veti poté fi folositori tieriei vóstre. Faceti, in acést'a di, legamentulu silintiei la invetiatura, si tieneti-ve de elu, càci numai prin trensulu veti poté ajunge, unde parentii si profesorii vostri dorescu se ve véda ajunsí spre binele vostru si alu tieriei nóstre!“

La aceste cuvinte, d. N. Cretulescu, ministru instructiunei publice, a binevoitu a raspunde:

„Domni profesori!

Sum fórté miscatu de descriptiunea plina de talentu, ce d. profesorul Laurianu a facutu de ace'a memorabila epoca a istoriei nóstre.

Me simtu fericitu, dloru, de a luá parte astadi la serbarea patronului liceului St. Sav'a. Cea de-antai scóla organizata, suntu acum vr'o 57 de ani, intr'unu modu sistematicu la noi in tier'a, a fostu colegiulu St. Sav'a. In acelu colegiu pentru antai'a óra au inceputu a se

predá de catra illustri barbati romani, între cari celu antaiu a fostu nemeritoriulu Lazaru, a caror'a nume va remané pentru totu-de-a-un'a inscisu in istoria tieriei, sciintiele cari pâna atunci eráu, potu dice, necunoscuté la noi in tier'a; in acestu colegiu a inceputu a se redesceptá limb'a romana, care pâna atunci stá amortita, sub dominatiunea straina; totu din acelu colegiu a esitu acea lumina a instructiunei, care in urma a contribuitu intr'unu modu atátu de poternicu la regeneratiunea tieriei nóstre; acelei lumine detorimú noi astadi imensele progrese ce a facutu tier'a nóstra intr'unu jumetate de secolu.

Déca inse recunóscemu cu totii acestu mare adeveru, cà numai prin instructiune o natiune se redica, se ne silimu cu totii a cultivá acést'a mare potere a civilizatiunei; si dar' voi dice, d-tre dloru profesori, aveti inaintea ochiloru acei illustri barbati, cari si-au consacratu viétia lor la invetiamentulu publicu: nu scapati unu minutu din viétia d-vóstre fara a-lu intrebuintia, fia-care in specialitatea s'a, la intinderea cumosciintieloru d-vóstre. Instruiti-ve necontentitu si siliti-ve cá lectiunile d-vóstre se produca cátu mai bunu rodu; ér' voi tineri elevi, cari sunteti viitoriulu tieriei, siliti-ve se profitati de lectiunile profesoriloru vostri, cautati a ve instruí, insulfáti-ve de simftieminte de moralitate si de patriotismu. Instructiunea si moralitatea, ele singure ne voru redicá pe noi romanii in proprii nostri ochi si in ochii Europei intregi!“

Pe urma s'a tienutu unu dejunu, la care a luat parte dlu ministru, membrii corpului didacticu si dlu membru alu consiliului permanentu Hajdeu.

In tempulu serbaréi, directorulu liceului a primitu o telegrama de felicitare din partea profesoriloru din Tirgoviste, la care s'a respunsu indata, printro depesia subscrisa de toti cei de faci'a.

Notitie folositoare.

Inflamatiunea ochiloru la nou-nascuti.

Cu privire la acést'a bóla periculósa D-lu Gr. Cardosiu recomanda deosebitei atentii a mameloru celea cetite de D-s'a in Calendariulu germanu a D-lui Dr. Joh. Nep. Vogl.

Un'a pareche casatorita, in tempu de optu ani, n'a avutu prunci. In anulu alu nóuele li-se nascú un pruncu. Acést'a le fiú spre mare bucuria. Elu sbierá poternicu, si privitá cu ochii, din faci'a-i plina atátu de chiaru, si vioiu, in nou'a lume. Cándu inse ajunse etatea de trei dile, i-se umflara genele la unu ochiu, devenira rosii, si candu punea omulu mân'a pre ele se simtiau acelea ferbinti. Nici se vedea cá se aiba cev'a doreri, dara ochii si-i tienea totu inchisi. In ace'a casa locuia si unu betranu, care indata voi a tramite dupa medicu. Dara mósi'a se mania, 'lu numí omu cu scrupuli si 'lu asiguraré ca atari inflamatiuni obvinu mai la toti pruncii sugatori, si dispuse a i-se aplicá cârpa uda in apa calda. Printre gene esieu acum puroi subtiri, si precum observá betranulu ferbintiéla se ivi si in celualaltu ochiu, si puroile devenira totu mai gróse, — atunci fugi elu insu-si dupa medicu. Acel'a veni, desfacú genele de catra olalta, si ochii se vedira preste totu intunecosu, cá si cum aceia n'ar' mai fi fostu cele dóue stele lucitóre de care parentii inainte de ast'a cu siese dile asia se bucuráu. Prunculu erá orbu fora mantuintia!

Inflamatiunea ochiloru e o bóla rea la nou-nascuti. Déca vomu examiná trei orbi din unu Institutu a orbi-
loru — potemu fi cá siguri cá celu puçinu unulu din
acei'a prin asta bóla si-a pierdutu vederea. Acést'a a
urmatu preste puçinu dupa nascere; si s'a inceputu la
genele din launtru a unui ochiu, câte odata la amendo
ochii; apoi s'a latitu pre lumin'a ochiloru, puroile s'au
mancaritu mai departe, au stricatu albusiulu, apoi si
mediloculu primu a ochiului, asia câtu mai departe nici
o radia de lumina nu póte se strabata in elu! Si óre
contr'a atarei primejdia se nu esiste nici unu leacu?
Ba este. Si anume indata ce se incepe inflamatiunea e
a se tramite dupa unu medicu, — ér' pâna ce sosesse
acel'a, ie omulu o cârpa alba de pâanza (nu bumbacu) o
spala bine, o impatura la olalta, o intinge in apa bene
rece, o pune pre genele inflamate, in schimbându-o mai
adese-ori cá se nu apuce a se incaldi. Puroile, ce acum
esu afora încâtva din ochi, se stergu incetisioru; si cârpa,
cu care s'a stersu se arunca in focu, si candu sterge,
se nu ajunga cu puroile la celualaltu ochiu, ca acele
suntu veninóse si contagióse (lipiciose) intogm'a cá cium'a.
In acestu modu purcedemu pâna candu sosesse medi-
culu, care luandu de tempuriu sub ingrigire pre atare
pruncu 'lu va mântui de securu de orbi'a ce-lu amen-
tintia. Si déca exista un'a medicina sigura contr'a infla-
matiunei ochiloru celoru nou-nascuti, si déca tóte mó-
ziele diplomate trebue se scie ace'a medicina: nu e ru-
sine, si necasu, cá in tempulu presinte in Germani'a si
Austri'a existu la 2000 individi, cari prin acestu morbu
si-au pierdutu vederea?

Implinésca-si dreptu-ace'a fie-care detorinti'a s'a, —
cá nu cumva standu vre-odata inaintea unu pruncu,
carele ambla cu ochii intunecati intindiendu-si mânilé,
si cersindu ajutoriu: se aiba de a-si imputá sie-si acést'a!

Prefacerea inului in metasa. In Lyon — Franci'a
s'a inventatu maiestri'a de a dá tortului de inu faci'a
'a form'a metasei. Tortulu de inu, dupa-ce s'a tractatu
cu unele chimicale, se móie intr'o solutiune produsa de
remastie de mătasa, si aci se obduce cu o pelitia de
mătasa, si asié se dice a fi in stare de a inlocui măt-
s'a in privinti'a curatieniei, a splendórei si a elasticita-
tii. — Materialulu nou de tiesutu se dice a nu mai
semená la inu, ci se areta cá unu firu de mătasa scil-
piciosu si fórté tare. — Diuarele franceze „Petit Lyo-
nais“ si „Salut Public“, tractéza acésta inventiune cá
si pre unu adevéru constatatu. Dupa aceste foi, in dilele
trecute s'a presentatu la mai multi fabricanti de măt-
sa in Lyon, unu domnu din Paris, care a oferitu acésta
i'ventiune pentru trei milióne franci, asigurându
cá dintr'unu chilogram tortu de inu, ce ar' costá 9 franci
se póte pregati o tiesetura, care nu numai cá in tóta
privinti'a va fi egala cu tieseturele de mătasa, ce costa
35 franci de chilogram, ci si intrece. — Neñendu inse
fabricantii aplicati a se demite la oferte, — se dice ca
respectivulu a facutu probe, cari asié de bene au succesu,
incátu dupa un'a óra sum'a ceruta de 3 milióne a fostu
subscrisa din partea acelu fabricanti, a càroru nume
se póte si numi. — S'a constituitu o reuniune pe actiuni
cu scopu de a esplotá inventiunea acést'a, cu unu capi-
talu de 6 milióne, inclusive sum'a de 3 milióne reser-
vata pentru inventatoriu. — Ambe foiele afirma cá ac-
tiunile respective de câte 500 franci, dupa dóue dile
se cautáu oferindu-se câte unu premiu de 30 percente
preste sum'a nominala, adeca cu 650 franci.

Déca intru adevéru va succede si acésta intreprin-
dere, atunci se va schimbá cu totulu industri'a mătasei,
precum si ace'a a inului, cu deosebire cestu din urma
va fi mai cautatu, atunci póte cá se va cultivá si la
noi in mesura mai mare cá pâna aci.

Deslegarea logografului din nrulu 9.

Cele 13 cuvinte formate din silabele nóate suntu:

1) **Ren** 2) **Olio** 3) **Maria** 4) **Anna** 5) **Nero** 6) **Írina**
7) **Amor** 8) **Lena** 9) **Iran** 10) **Bern** 11) **Ebro** 12)
Rona 13) **Aar**.

Din literile initiali, a acestoru silabe, cetite de susu
in josu resulta numele statului **Romani'a libera**
cárei'a i-i oftamu: in resboiu gloria si in pace pros-
peritate!

Bene 'au deslegatu Dómnele si Domnisiórele Emili'a Onciu n.
Ciavoschi, Valeri'a Muresianu n. Popu, Ann'a Popescu, Elis'a Popu,
Ann'a Bochisiu, Ecatarin'a Bochisiu; si Domnii: Valeriu Popu,
Georgiu Tamaiagu a Tomoiagu'a, Parteniu Moldovanu.

In urm'a sortirei esecutate in 19/31 decembre a. c.
premiále escrise le-au cascigatu Domn'a Emili'a Onciu
n. Ciavoschi si Domnii Georgiu Tamaiagu a. Tomoiaga
si Valeriu Popu.

Deslegarea Gaciturei trei-anghiulare din nrulu 10.

Ardeal
Ardea
Ard
Ar
A.

Bene o au deslegatu Domnele si Domnisiórele Valeri'a Mu-
resianu n. Popu, Elis'a Popu, Ann'a Moldovanu, Aureli'a Popu; si
Domnii Valeriu Popu, Iacobu Muresianu, Ioachim Moldovanu, Ioanu
Ternaveanu.

In urm'a sortirei esecutate in 19/31 decembre a. c.
premiále escrise le-au cascigatu Dómn'a Valeri'a Mure-
sianu n. Popu, Domnisiór'a Elis'a Popu si Domnulu
Iacobu Muresianu.

POST'A REDACTIUNEI.

Anu nou fericitu!

La numerulu acést'a, — care este celu din
urma in acestu anu, — alaturámu titularele
si sumariale curs. II si III a foiei nóstre.

Abonantii, caror'a le lipsesse vre-unu numeru
si **Deslegatorii** de Gacituri cari n'au primitu objec-
tele cáscigate: se benevoiésca a reclamá in tempulu
celu mai scurtu.

Restantierii: se-si rafuiésca socotelile!

Speramu a ne revedé cu totii in an. 1880,
cu inceputulu carui'a fói'a nóstra se va arangia
din nou intru tóte si se va regulá pe deplenu si
asié fie-care numeru va aparé punctuosu in diu'a
prefipta.

